

ОТКРИВЕЊЕ ГОРАНОВО

Горан Ибрајтер, *Стихије*, Банатски културни центар, Ново Милошево
2012

Крајем прошле године појавила се нова песничка књига Горана Ибрајтера, *Стихије*, у издању Банатског културног центра из Новог Милошева, који је у последњих неколико година обогатио нашу песничку библиотеку објављујући младе и недовољно познате песнике, не само из Баната, него из целе Србије, али и поједине ауторе из српске дијаспоре.

Горан Ибрајтер, рођен у Мокрину, 1962. године, који је послом, пре свега позоришним, био везан за Зрењанин, а сада и за Нови Сад, до ове књиге је био у групи, ни мало завидној, недовољно познатих песника. Разлози су, ипак, оправдани. Ибрајтер је своју прву песничку књигу објавио тек 2009. године, *Песме Елеазарове* (КОВ). Да се подсетимо: пре него што је постао светац, Елеазар је био син Аронов и други по реду првосвештеник Израилски. Помоћник Мојсијев при пребројавању народа Израилског и помоћник Исуса Навина при подели земље обећане на 12 колена. Верно чувао ковчег завета у Силому, и скончао мирно.

Три године после прве књиге, Ибрајтер је у штампу предао свој нови рукопис, насловљен једноставно *Стихије*. Али, познавајући претходни песнички рукопис, као и поетичку суплетивност Горана Ибрајтера, ништа није тако једноставно.

Реч „стихија” значи: неодољива сила природе; бура, олуја, поплава, пожар, непогода. Исто тако, неконтролисани ток догађаја назива се „стихијом”. Изворно значење речи стихија је: оно што је основно, елемент, пратвар; а значи и: слово.

За Емпедокла „стихије” су вечне, не постају и не настају, него се спајају у јединство и раздвајају из јединства. Дакле, стихије (*stoiheion*) су неуништиве, постојане и стојне. И зато што су „стојне” оне се зову „*stoiheion*”. У српском језику оно што је стојно то је постојано и неуништиво, баш као што је и *stoiheion* код Емпедокла.

Један лик из грчког мита зове се Стихиј, а име му значи „главни заповедник”. Стихиј је „главни”.

Нико не налази сличност између речи „стихија” и „стоик”, али речи „*stoiko*” и „*stoiheion*” су врло сличне. Те две филозофске речи које имају различито значење, изворно имају исто значење.

Стоици су постојани само зато што имају особину елемента (*stoiheion*), који су постојани и неуништиви.

Ако знамо да је Горан Ибрајтер филозофског образовања, онда ова филозофска потка наговештена већ самим насловом његове нове књиге, не чуди, него се подразумева и обавезује потоње читаоце и тумаче његових стихова. Пишем *стихова*, а не песама, управо указујући на друго

значење речи „стихија”, а то је „слово”, или „стих”. И на томе Ибрајтер инсистира у свом песничком рукопису који је, пре свега, *стихичан*, мада је и строфичан, односно његови слободни стихови су организовани у строфе од по четири, а песме, све песме садрже по две строфе. У сваком од циклуса, а има их седам, налази се по седам песама. Још једна, очигледна алузија, доследно је спроведена – број седам, као број дана колико је било потребно за стварање света: седам дана у недељи, али и седам печата.

За разумевање овог рукописа неопходно је познавање *Библије*, односно, *Ошкривења Јовановог*, из кога је преузет мото: „И кад отвори седми печат, поста тишина на небу око по сахата”.

Овај стих је завршница 5. ГЛАВЕ, *Ошкривења Јовановог – Апокалипсе*. Не само он, наравно, него и други библијски версети из *Ошкривења* имају велик значај за разумевање песничке књиге Горана Ибрајтера. Они су уграђени у структуру *Стихије*, више или мање видљиво, тј. препознатљиво. Први циклус се зове „Постање”, уз назнаку „у седам дана”. Следе циклуси: „Земља”, „Ваздух”, „Вода”, „Ватра”, „Хибрис” и „Апокалипса”. У поднаслову последњег циклуса стоји: „седам отворених печата”. С претходним у вези, овај рукопис би се могао обележити и као *Ошкривење Гораново*, јер, без обзира на то што је заснован на библијском тексту, у њега је уграђен аутентичан песнички стих и дар песника Горана Ибрајтера.

Нема сумње да је тема Апокалипсе, у тренутку када се она предвиђа, најављује или слуги, више него актуелна, увек подстицајна за песничка сновиђења, за нова читања и промишљања наше егзистенције, подједнако нашег опстанка, колико и наше пропасти. Певање о крају света, потпуно у духу катастрофичких поетика, ипак није до краја безнадежно, односно песимистичко. Ипак, постоји нада за песму, за стих, за тренутак сабраности, који је, истовремено, и потврда трајања, и блесак смисла.

Зоран БЕРИЋ